

ЭНЦИКЛОПЕДИЯ

• Нам улуунун хаһыата • 1935 сыл алтынны 5 күнүгэр төрүттэммитэ •

2000 с.
Атырдык быйын
3
күнэ
чэппиэр
№ 87 (8777)

(Улуус баһылыгы мунһабыттан)

ИДЬУО иһитиннэрбитинэн «Дети Азии» оонһууга биһиги улууспуттан 14 милиция со-труднига уонна биер массына кирибит. Түүн хараҥа буолбутунан сибээстэн уоруйахтар дьон те-пицаларыгар кириэн оҕурсуну, о.д. оҕурут аһы уоруулар үксэ-эн ээр. Арыгы атыылааһын бол-дьоҕо кизһэ 18 ч. диэри кылга-тыллыбытын үрдүнэн сорох ма-ҕаһыппар 20 ч. диэри атыылаабыт-тар.

Баһаарынай сулууса управ-лениета 145 объекты бэрэбиэркэлэ-эбит, 16 иһэр-аһыыр ыал дьэитин көрбүттэр. 286 киһиэхэ инструк-таж бэриллибит, 17 киһи ыстыра-аптаммыт.

МУ НУ ЖКХ иһитиннэрбитин-эн биер буочука уу сыаната 8 солк., толунунан кутуохтаах этилэр, он-тон чааһынай уу баһар массынала-ах дьон 10 солкуобайга кутар эби-тэр, уонна ханнык да толуона суох.

24 ИЛИМ БЫЛДЬАММЫТ

От ыйын 31 күнүгэр буолбут штаб учараттаах мунһабар ИДЬУО начальнига П.А. Зырянов, айылҕа харыстабылын инспектора Р.Н. Мохначевская, эргизэн инспек-тора Т.В. Бережнева, ветуправле-ние на начальнига Н.Е. Архипов, УлусПО отделын начальнига Г.Н. Сивцев, 1 Хомуस्ताах баһылыга И.И. Иванов отчуоттаатылар.

Ааспыт нэдиэлэҕэ постка 1380 транспорт бэрэбиэркэлэммит, 24 илим, биер 20 м мунҕа былдыам-мыт, 9 киһиэхэ боротокуол толо-руллубут. Айылҕа харыстабыла иһитиннэрбитинэн, сир аһын бол-дьоҕун иһинэ хомуйааччылар ба-аллар. Урдук солоох куорат дьо-но постка тохтообокко да ааһалла-рын бэлиэтээтилэр. Кинилэр массыналарын нүөмэрдэрэ су-руллубут, онон миэрэ ылар туһу-нан мунһааха этилэр.

Эргизэн инспектора маҕаһын-нары бэрэбиэркэлээбитин түмүгэр Аппааны маҕаһынын түнүктэрэ тимир решеткалаахтар, ол гынан баран харабыла уонна сигнализа-цията суох, Ветунгэ эмиэ харабы-ла уонна сигнализацията суох. Маны таһынан «Юбилейнай» уон-на «Эргис» бэрэбиэркэлэммиттэр. Бу маҕаһынарга итэҕэстэрин ту-ораталларыгар 10 күннээх болдьоҕо бэриллибит. Маҕаһынар, ор-дук нэһиликтэр кизнэрин тала-аһын куруук таһа турарынан си-бээстэн УлусПО-ға харабыллары анырыгар эбэтэр атын миэрэ ыларыгар соруудахтаныа. Арыллы-быт уоруулар хоромнууларын су-уммалара 331 тыһ. солк., онтон арылла илик уоруулар хоромну-ларын сууммалара 82 солк. эбит, бу

Улуус дьаһалтатыгар **МАҔАҔЫННАР ҮЛЭЛЭРИН РЕЖИМИН ТУҔУНАН** Нэһилициһэ олохун-үлэтин, сыһыналытын сөптөөхтүк тэрийэр сыа-лынан уонна Нам с. олохтоохторун үгсүүлэригэр олобуран, дьаһайабын: 1. Маҕаһынар үлэлэрин уһатыллыбыт режимин туһунан урут та-һаарыллыбыт дьаһаллары тохтоторго. 2. Маҕаһынар үлэлэрин режимин 9 чаастан 18 чааска дьылы олохту-урга, бары эргизэн предпритиятыларга, бас билии форматтыттан тутулу-га суох. 3. Госторгинспектор (Кривошапкина Ф. В.) маҕаһынар үлэлэрин ре-жимин куруутун хонтуруоллааһыны тэрийэригэр. 4. Экономика управлениета (Тарасова Н. И.) дьаһалы бары эргизэн пред-притияларын салайааччыларыгар тиердэригэр уонна маассабай инфор-мация средстволарынан иһитиннэрэригэр. 5. Бу дьаһал туолуутун хонтуруолун экономика управлениетыгар (Та-расова Н. И.) сүктэрэргэ.

Нам улуунун дьаһалтатын баһылыгы э. т. А. Н. ЯДРЕЕВ.

Нам селотун дьа-һалтата котельнайда-ры уонна трассалары көрбүт-истибит. Ве-туправление дьэитэ автономнайга холбо-нуохтаах. Дьэиэ кэргэн экономикатыгар ба-риллибит кредити це-левой туһаныы бэрэ-биэркэте саҕаламмыт. «Нэлэгэр» учаастагар уоту киллэрии үлэтэ барар.

Санэпидстанция ууга 23 пока-зательга анализ онорбут, дьингэр 30 буолуохтаах эбит. Онтон ку-оракка онгорторор үбү эрэйэр.

Кырдыаҕастар дьэилэрин кос-метической өрөмүөнүгэр 15 тыһ. солкуобайдаах смета оҕоһулу-бут, бу үп тиийбэт дьэи өрөмүөн саҕалана илик.

«Дети Азии» оонһууларга би-һиги улууспуттар 150 билиэт онну-гар 50 эрэ билиэт бизрбиттэр. «Ыс-таабыккын эрэнимэ, ыйыстыбык-кын эрэн» дьэи буолан таҕыста.

Үөрэх управлениета оскуола-ларга компьютердары түгэспит.

Доруобуйа харыстабылын уп-равлениета иһитиннэрбитинэн Салбанга биер акушер үлэли и-барбыт, Модукка биер врач кэлбит. **Балиэтэннэ В. КАСЬЯНОВ**

Ходуна суугуна - 2000

ОТЧУТТАРЫБЫТ ХОННОХТОРО АҔЫЛЫННА

От ыйын 31 күнүнээҕи свод-кана улуус оттоонунга 12250 тоннаны бэлэмнээн графигын 121% толордо.

От комуурун үлэтин хара маннайгыттан тэтимнээхтик саҕалаабыт Хатын Арыы нэһи-лигин отчуттара бу да сырыы-га көрдөрүүлэрин намтапта-лар. Кинилэр 1945 гектардаах ходуһаны оҕустулар. Сезон ус-татыгар 3700 тн. оту бэлэмнир былааннарыттан 2212 тоннатын кэбиһэн, сыллааҕы сорууда 59,8 %-нын ситистилэр. Ааспыт нэ-диэлэҕэ 1295 тн. оту бэлэмнир графигы 170,8% толорон улуус отчуттары иһитилэригэр иһэл-лэр.

Бастын отчуттары Модут нэһилигин үлэһит дьоно ти-лэхтэрин үктүүлэр. Модуттар 1460 гектары оҕустулар. 2300 тонна сүөһү дороххой аһылы-гын бэлэмнир былааннарыт-тан 1255 тоннатын күрүөлээн, сыллааҕы сорууда 54,6% то-лордулар. Ааспыт ый тиһэх нэ-диэлэтин графигын 155,9% си-тистилэр.

Урукку өттүгэр хаалыыла-ахтар ахсааннарыгар сылды-быт Никольской нэһиликэ бу сырыыга 3-с көрдөрүүнү сити-стэ. Дьоҕус нэһиликэ охсуулаах отчуттара «хараларын ньыппа-рынан» үлэлээн, нэдиэлэтээҕи графикарын былаанын 150% толордулар. Никольскийдар бу тэтимнэрин ыһыктыбатахта-рына, кэлэр кыстыгы сүөһүлэ-ригэр үрдүк хаачыстыбалаах, дөлэй аһылыктаах көрсүөхтөр. Ити үтүө төрүөх, үгүс үүт, эмис эт, харчынан дохуот буолуоҕа.

Ааспыт күннэргэ төһө да быстах ардахтар түстэллэр улуус 18 нэһиликтэриттэн 13-һэ нэдиэлэтээҕи графигын аһа-ра толордо. Хатыр (97,1%), Искра (88,5), Таастаах (78,6), 1 Хомуस्ताах (85,7), 2 Хомуस्ताах (82,2) нэһиликтэрэ графика-рыгар кыайан кирибэттилэр.

Бодон хаһаайыстыбалартан «Хоту» ТХПК (Үөдэй) нэдиэлэ-тээҕи графигын 179, «Модут» ГУП 158% оттоотулар. Олус мөлтөх көрдөрүүлээх коллек-тивтарынан 2 Хомуस्ताахтан «Үүнэр» ТХПК (23,8%), 1 Хо-муस्ताахтан «Нам» УПХ (27,3%) бэ-лиэтэниэхтэрин сөп.

Бааһынай хаһаайыстыба-лар ортолоругар 2 Хомуस्ताах нэһилигин отчуттара нэдиэлэ-тээҕи графикарын 159,2, мо-дуттар 158,9, никольскийдар 144,1% ситистилэр.

Улуус кэтэх хаһаайыстыба-лаах отчуттара ааспыт ый тиһэх күннэригэр ордук таһаарыла-ахтык үлэлээтилэр. Ол курдук Никольской нэһилигин кэтэх хаһаайыстыбалаах ыаллара нэ-диэлэтээҕи графикарын 285,7% толорорун ситистилэр. Хамаҕа-та биердүүлээн ыалларын ити көрдөрүүлэрэ 254, хатыг арыл-лар оттоонуннара 206,7%-на тэнгэстэ. 18 нэһиликтэн 7-гэр график кыайан туолбата.

Күнү-дьылы чинчийэччи-лэр атырдык ыйыгар ардахтар түһэллэрин билгэлээбиттэрэ. Оттоонун бүтэрэ аҕыах хонук хаалла. Онон хаалбыт кураан күннэргэ хас биерди отчут му-нутуурдук туһанан үлэлиирэ наада. **В. ВАСИЛЬЕВ**

Итии хааннаах, тыһнар тыһынаах, от-мас уонна үүнээйи ууга суох табыллы-баттар. Үөрөхтөөхтөр киһи этин-хаанын баһыйар үгүс быраһыана ууттан турарын быһаарбытара.

Биһиги улууспут Покровской, Дьокууской ку-ораттартан, Жатайттан, Кан-галастан о.д. кыра дэриэби-нэлэртэн чугас сытар буолан иһэр уубут хаачыстыбата сыллата мөлтөөн иһэрэ бэ-лиэтэннэ. Өскөтүн салгыы туох да дьаһалы ылбакка олодохпутуна аҕыах сы-лынан иһэр уу проблемата сыгытык турар кутталла-ах.

Төһө даҕаны иһэр уубут мөлтөх дьэитэрит Энсиэли хочотун анныгар үйэ чизп-пэрин кэригэ кэмнэ туһа-ныахха сөптөөх, 100 м-төн ордук дьирингээх ыраас уулаах күөл ба-ара би-линнэ. Үөдэйгэ көстүбүт ыраас ууну олохто-охтор дуоһуя иһэллэр, суунал-лар-та-раанал-лар.

«Нам» ФАПК МУП (дир. На-умов Н. П.) Үөдэйгэ сир ан-ныттан көстүбүт уут-тан гаастаммыт быты-ылкалаах утаҕы онгорор ымаҕы үлэҕэ киллэрдэ. Г.С. Эвер-стов директордаах, 12 үлэһиттээх сыах күнүгэ 2000-3000 бы-тыылкалаах утаҕы ку-тан атыыга таһаарар.

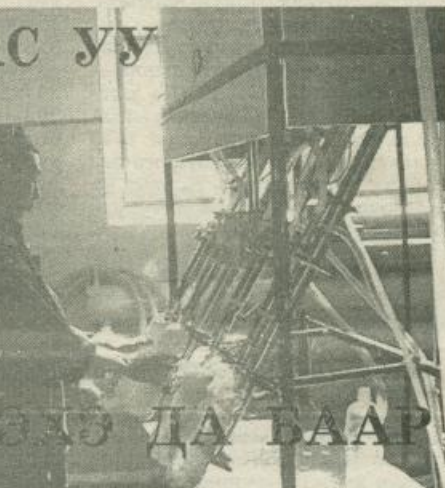
Улууспутугар саҕа тэриллибит со-нун үлэҕэ М. Ядреев, П. Зырянов, М. Ядреева о.д. саҕа эдэни баһы-лаан үлэли-хамныы сылдыаллар. Быйыл сайын 60 тыһ. бытыл-калаах утаҕы онорду-бут. Биһиги утахпы-тын утары Дьокуус-кайга тийээллэр - диер Геннадий Семен-ович.

Сыахха бытыыл-калары атын куорат-тартан, концентраты Германияттан ылан-нар сэттэ көрүнгээх утаҕы бэлэмнииллэр. Сотору каминэн «Коланы» онгорор, иһэр ууну анал иһиккэ кутан аты-лыыр былааннаахтар.

Сир анныттан ыраас ууну ыларга 107 м. диригнээх скважи-на хаһыллыбыт. Билигин ууну 120 м. оботтороллор. Специалистар бы-һааралларынан сир аннынаары ууга киһи иһэригэр фтора тиийбэт эбит. Ити итэҕэһи ситэрэн бизр-дэххэ Саха сирингэр чугас эргин суох ыраас уу биһиги Энсиэлиби-тигэр баара билиннэ.

Ити уу салгыыта Нам с. уонна Хамаҕатта икки ардыларынаары кытылга Романовка дьэи сиргэ эмиэ көстүбүтэ. Онно өрдөөбүтэ сир дьөлө үүттэн түөрт скважи-наны онорон булбуттара. Ол эрээ-ри сениэлээх туруорсуу, үп-харчы суоҕуттан сир аннынаары ууну ту-һаҕа таһаары олоххо кыайан ки-рибэтэҕэр.

Өрүспүт ууга дьүдэйэн иһи-тин бу күннэргэ 2 Хомуस्ताах нэ-һиликтэр ис ыарыта элбээбитэ туоһулуур уонна киһини дьиксин-

нэрэр. Нэһилициһэни ыраас иһэр уунан хаачыһыы улуус уонна Нам селициһэтин дьаһалтаны бол-домтолорон киһингэр турар, биер тутуах боптуруос. Маны быһаары-ыа үс хайысха баар. Бастакыты-нан, анал фильтры туруоран өрүс уутун ыраастааһын. Иккиһинэн, Романовка сир анныгар баар ууну туһаҕа таһаары уонна ыра-ас ууну Үөдэйтэн таһыы. Итилэрт-тэн ордук судургутун, үйэлээҕин уонна аҕыах ороскуотунан үлэҕэ кириэрин талыахтаахпыт.

Улуус киинин уонна чугас-тааҕы нэһиликтэр олохтоохторун доруобуйаларын чэбдигирдэр ин-ниттэн, ыраас уунан хаачыһыы ороскуотуттан чаһыан, дьаһал ылбакка олон хааларыт табыл-лыбат. Киһи олоҕор тыһын суолта-лаах боптуруоһу түргэнник быһа-рыахха.

В. СЫРОМЯТНИКОВ Хаартыскаларга: Утаҕы онгорор сыах үлэһиттэрэ М. Ядре-ев, П. Зырянов, М. Ядреева.

Улуу Кыайыы 55 сыла

1941-1945

ХАҤАН ДА УМНУОХПУТ СУОБА

Убайыт Яков Васильевич Ша-
рапов 1918 сыллаахха (калин Кали-
нин аатынан колхоз сиригэр-уоту-
гар) Ходьохтой алааһыгар
төрөөбүтэ. Ийэтэ Мария Ивановна,
аҕата Василий Федорович — калин
колхоз үлэһиттэрэ этилэр.

Дьаакып 1943 сыл сэттинньи 10
күнүгэр уоттаах сэриигэ барбыта,
баастан полковчой стрелогунан, он-
тон минометчигынан сулуоспала-
абыта. Германияны үнтү сынны-
ыга, Японияны самнарыыга кыт-
тыны ылбыта. 1945 сыл ыам ыйын
5 күнүгэр Германияга баара. 1946
сыллаахха дойдутугар этэнгэ ты-
ыннаах эргиллбитэ. Кэлээт да
колхозка ордук техникага, тутуу-
га көлөһүнүн тохпуга.

1952 сыл ахсынньы 8 күнүгэр
Дьокуускайга курска ытыллыбы-
та. Механик-тракторист идэтин
ылаа, колхозтугар механиктаабыта.
Ити иһинэ Намнааҕы МТС-ка
СТЗ, ХТЗ трактордар тэһиннэ-
рин туспуга.

Калин сылларга наар мас ууһу-
гар кубулуйбута. Арааманы онтон
да атын мындыр оҥоһуктары или-
итинэн кыһан, чочуйан, суоран,
айан-тутан таһаарара. «Нам» со-
ххозка пилорамара пенсияга тах-
сыар дьылы маастардаабыта.

Аҕа дойду Улуу сэриитин II
степеннэ орденнааҕа, элбэх медал-
лардааҕа, олоҥ барыллара, докуму-
оннара I Хомуस्ताах музейыгар
бар-дьон көрүүтүгэр тураллар.

Яков Васильевич 40-ча сааһы-
гар диэри кэргэн ылбакка, сортох,
аймахтарын энгэрдээн олоҥбута.
1962 сыллаахха дьовус дьэ
көҥдөйүн бэйэтэ оҥостубута. Бы-
раатыгар Петр Герович Прото-
дьяковска — биһизэх олоҥбута.
Оччолорго сельсовет исполкомун
председателэ этим.

Убайыт олус сэмэй, арыһах са-
ҕалаах, көнө, ыраас суобастаах.
Сэриигэ геройдуу охсуспугун, өссө
куораттары чөллөрүгэр түһэри-
битин туһунан хаһан да кэпсээбэт
этэ. Үлэлирин эрэ билэрэ. Радио-
лолааҕа, ону истэрэ. 5 х 5 митэрэ
иһэннэх кып-кыра дьэбиэтигэр,
мас орон оҥостон, кууһуна сыс-
пыттыгар остуол кэнигэр утуян
турара. Оннооҕор хамнаһын ылла-
дына, бэйэтэ оҥорбут тумбагыгар
уган, аһаҕастык тутара. Наһаа ама-
рара. Бары олус таптырыбит.

1963 сыл сааһыгар, муус устар-
га, убайытын Уус-Алдан Баата-
ҕайыгар трактористтыр Мааппага
суорумнуулаан, нэһиил «эхх» дэ-
тэн, А. Ф. Охлопковтан хасыапка
сыарҕа уларсан, оттон Н. П. Соло-
вьев II-тан «Кылай» дьиз ааттаах
атын ылан, мин дьоммор «күүдэй-
дии» дьиз албаһыран тахсыбып-
пыт. Ити иһинэ Дьаакыпка Маап-
па хаартыскатын хаста-хаста
көрдөрбүтүм буолла. Эдьийим
аары кытта Мааппа дьээтэ кэккэ-
лээтэ. Эдьийбинээн дьүүгэлиилэр.
Браахтан ыалдыт кэллэринэ, Ма-
аппа, чугас оҥоньоттор биһизэх
көтөн түһэн, чэйдэһэр, кэпсэтэр
үгэстээхтэрэ. Туох да ыгырыта
суох. Кэргэним кинилэргэ — күндү
күтүөт.

Эдьийбэр Бүөтүр убайа
күүдэйдэһэ кэллэ дьэбитим. Аһа-
аһын, үөрүү-көтүү, кэпсэти. Он-
тон тохтоон, Мааппаны илдэ «та-
һырдыа тахсан хаамсыах» дьиз
ыгырдым уонна туох баар уус
тылбынан «Ити Бүөтүр убайа Дьа-
акып түөрт уончалаах, сааһыгар
ойох ыла илик, арыгыны олох ис-

пэт, эйигин көрдөрө таһаардым»
диэбиһэр эдьийим Мааппа со-
һуйан, өлө сыспыта, кыбыстыбыта:
«оо, дьэ аһы олонор, ону-маны
санардым быһыылаах» диэбитэ.
Кэпсэти, күлсүү, лабырҕаһы
бөр.

Оттон дьэ хаайан-хаайан, аны
сүүрбэччэ хонугунан, суол сабыл-
лыан иннинэ «эһизэх кэлиэхпит,
дьонгун сэрэт, сүбэлэс» диэбиһ-
пин эдьийим сөбүлэспитэ, сааһа
34-дэ этэ. Трактористтыга, ди-
зельнэй электростанциянан уот
бизэрэ. Оччолортон баайара,
өрөрө, быысапкалыга. Билигин
Марфа Иннокентьевна Новгородо-
ва — норуот маастара. Кырдыаҕас
иһипит дьоно Лэгэнтэй уонна Ма-
тырыас бааллара. Оҕоньор балык-
таан — мундуу сиппит киһи.

Матырыас наар туоһунан ис-
тэнэр, таҕас сыһа буллара, са-
ахыматтаан тигэр. Миһин оҕонь-
ордоох эмэххэсн наһаа аһылаар,
кыра эрдэхпиттэн аһаталлар, со-
роҕор сийдэс ырбаахы тигэн кэтэр-
дэллэр. Матырыас, мин ийэм, 1945
сыллаахха өлбүтэ.

Онон дьэ, муус устар ортотугар
Илья Делигрясов дьиз оҕоньорум
убайын, суоппар, Дьаакып быраа-
тын суоппардатан, 4 тонналаах та-
һаҕас массыынанан Мааппаны ыла
айаһаабытыт. Мааппалаахха тох-
тообуппуг, дьонум түннүгүнэн
көрөн, эмиз кэтэһэн олоҥолор.
Ыалларбытын ыгырыттар, 20-чэ
киһилээх чэйдээн, кыра көрсүһүү,
билсими тэрийэн, хоммулугут.
Дьаакып кыбыстан, миһин утуй-
арыгар дьоммор ыгырмаары гым-
мыта, сортоҕун билбэт дьонугар
хаалыан олох куттаммыта, нэһи-
лэ көңүлүлээн, дьоммор тахсан
утуйбутум.

Сарсыныгар Мааппабытын
туга кэлиэй, тэийэн, Кангалааһы-
нан кирибипит. Олох умнубап-
пын, онно Кангалаас маҕаһыһыт-
тан Дьаакып комод, сигизикэ саҕа-
лаах истээх соһу ылан бирибитэ,
оччолорго харчы, таҕас күндү этэ.
Кып-кыра дьэбиэтигэр биһигэ
олорбуппуг. Нам дьоно ол дьэни
биллэлэр ини.

Ичигэс буоларын кытта дьэ-
лэрин иккиһин оҥостон, күһүнүгэр
саҕа дьэилэригэр кэспүттэрэ, 1963
сыллаахха. 1963 сыллаахха муус
устар 27 күнүгэр ити ученай, Саха
Академиятыгар үлэлиир кыыспын
Мааппалыын мотоцикльнан оҕо-
норбунаан кириэн, куоракка
төрөппүтүм. Улахан кыыспын Дьа-
акып наһаа таптыга, үс саастаара.
Оттон Галытын Марфа чолчу
өйдөөбүтүн, куоракка мотоцикль-
нан нэһиилэ кириэн, роддомга
төрөөн кэбисиппин. 1987 сыл
күһүн Дьаакып улахан кыыспын ыал-
дан өлбүтэ. Мааппалыын олус эйэ-
лээх, дьоллоох, үчүгэй дьэилэри
оҥостон, сүөһү-ас ииттэн олоҥбу-
тара. Оҕоломмоҕохторо, Айылҕа
онук анаатаҕа буолуо. Мин оҕло-
бун көрсөр, көмөлөһөр этилэр. Дьа-
акып дьэбиһин прорабтаан, 1972
сыллаахха тутуһан, араамаларын
онорон бирибитэ. Эдьийим Мар-
фа Иннокентьевнабытын мэлдьи
сылдыһабыт, өйөһөбүт. «Эдьийи
Мааппа, убайа Дьаакып» дэнэр бу-
олахтара ди. Марфа — норуот
маастара. Н. Х. Горохов эдьийи бы-
ыстапкатын көмүскээһинэ ула-
хан үтүөлээх.

М. ПОПОВА.
I Хомуस्ताах.

I. Федерацияттан кредит кэлиэ
Сааскы ыйы үлэлэрин агро-
промышленной комплекска чэпчэ-
тиилээх кредиттэри биэрэр фонда
1 млрд. солкуобайга үбүлээбит.
Эһиги федеральной бюджеттэн кэ-
лэр кредиттэри Дьокуускайга Ор-
джоникидзе уулуссатыгар СР пен-
сионнай департаментын дьэстигэр
«Собинбанк» баан аспыт Саха Си-
ринээҕи филиалын нөҥүө ылыах-
хытын сөп.

II. Кредит туһунан

Кредиты манньк хайысханан
дьарыгыгар, бас билии ханньк ба-
рарар көрүнгөх тэрилтэлэр, хаһа-
айыстыбалар кыттыахтарын сөп:

- тыа хаһаайыстыбатын боро-
дууксуйатын онорон таһаараач-
чылар; кэтэх уонна бааһынай хаһа-
айыстыбалар; балыгы бултуур ха-
һаайыстыбалар; кыылы иитэр
хаһаайыстыбалар; тыа хаһаайы-
стыбатын сырьетун атыылаһан ба-
ран обработкалыр, переработка-
лыр тэрилтэлэр. Бу тэрилтэлэр-
гэ кредит бэррилэр:

- а) өскөтүн киһилэр «1998 с. аг-
ропромышленной комплексын тэри-
лтэлэригэр чэпчэтиилээх усу-
луобуйаларга кредит биэрэр анал
фонда үбүн туһаныы бэрээдэгэр»
диз РФ Правительствотын дьаһа-
лыгар баар тэрилтэлэр ахсаанна-
рыгар (нууччалыы «перечень») ки-
риэр түгэнэригэр,
- б) сырьену олохтоох бордуук-
суйаны онорон таһаарааччыттан
эрэ атыылаһар эрэ буоллахтарына.

Сорох түбэлтэлэргэ кредит би-
эрини ведомстволар икки арды-
ларынааҕы Советка кирибит РФ
регионаларын дьаһалталаарга быһа-
араллар, биитэр ити эбэһинэс ки-
һилэр туруорууларынан посред-
нической тэрилтэлэргэ сүктэри-
лэр.

Тэрилтэ тыа
хаһаайыстыбатын бордууксуйа-
тын оноробулар категорияла-
рыгар кирирсэрэ ОКОНХ кодтары-
нан уонна устаабынан быһаарыл-
лар.

Үөһэ ахтыллыбыт «1998 с. аг-
ропромышленной комплекс тэри-
лтэлэригэр чэпчэтиилээх усулу-
обуйаларга кредит биэрэр анал
фонда үбүн туһаныы бэрээдэҕин
туһунан» эрэ дьаһала олобуран
кредит бэррилэр. Ведомстволар
икки ардыларынааҕы Сэбизтэ ре-
гионалар дьаһалталаарыгар биэр-
гөппит хааччахтааммыт кредиттэ-
эһин эбэһээт тутуһуллар. Маны та-
һынан, сорох субъектарга анал
фонда үбүнэн туһаныыга эбии ха-
аччахтааһыннар олохтоммут бу-
луохтарын сөп.

Кредиттэр туохха бэрриллэр-
рий диэ: промышленной перера-
боткага туттулар сизмэни, тыа
хаһаайыстыбатын сырьетун аты-
лаһыга, уотурбаны, саппас ча-
старын, биер кэмнээх наадыйы
малы, уматыгы-оһунуоҕу, уоһур-
дууну, үүнээйилэри көмүскүүр,
ветеринарий эми-тому атыыла-
һыга уонна горючэй иһин
төлөбүргэ.

Ону хайдах ылыахха сөбү?

Кредит ылын баҕалаахтар
анал фонда үбүттэн кредиттэһин
кыалларын-суоһун көрөнгүт хар-
чыны «Собинбанк» бааны нөҥүө
ытыт, дьиз ис хоһоонноох сайа-
былыаннааны түһэрихтээхтэр.
Онно биһигэ манньк докумуоннар
сыһаарыллаллар:

- устаап эбэтэр кинини солбуй-
ар докуумен (нотариуһунан биэр-
гэтиллибит);
- учредительнай дуоҕабар эбэ-
тэр кинини солбуйар докуумен (но-
тариуһунан биэрэгэтиллибит);
- государственной регистрация
сидибизитилибэтэ эбэтэр кини-
ни солбуйар докуумен (нотариуһу-
нан биэрэгэтиллибит);
- кэтэх, бааһынай хаһаайысты-
балар сири туһаныыга быраабы
мэктиэлиир государственной акт
копиятын; олохтоох ситэриилээх
былаас крестьянскэй хаһаайысты-
баны тэрийэр туһунан дьаһалын
көрдөрүөхтээхтэр;
- генеральной директоры ана-
аһын туһунан боломуочуйалаах
орган быһаарыта.

Маны сэргэ үп уонна бухгал-
терскэй докумуоннар бэрриллэх-
тээхтэр:

- икки бүтэһик отчуоттуур да-
аталарга бухгалтерскэй баланс
(налоговой органынан бэлиэтэммит
буолуохтаах);
- икки бүтэһик отчуоттуур да-
аталарга бухгалтерскэй балансаҕа
2-с №-дээх форма (налоговой ин-
спекция бэлиэтэһиннээх буолуох-
таах);
- икки бүтэһик отчуоттуур да-
аталарга бухгалтерскэй балансаҕа
4-с №-дээх форма (налоговой ин-
спекциянан бэлиэтэммит буолуох-
таах);

ФЕДЕРАЛЬНАЯ КРЕДИТ КЭЛИЭ

- 1998 с. (1999 с.) бухгалтерскэй
балансаҕа 5-с №-дээх форма (ман-
на налоговой орган бэлиэтэһинэ
наада);

- баланс саамай бөдөн ыста-
тыйаларыгар хаалбыт үбү рас-
шифровкалааһын;
- расчетной, текущей уонна ва-
лютной, бюджетной счеттар испи-
иһэктэрэ;
- аудиторскэй бэрэбиэркэ
түмүгэ (баар буоллаһын);
- кредит биэрбит баан бэлиэтэ-
эһиннээх туһаныллар кредиттэр
туһунан ыспыраапка;
- бүтэһик отчуоттуур болдьох-
хо сүрүн расчетной уонна валют-
ной счеттарыгар үп эргирин ту-
һунан ыспыраапкалар (толорор ба-
аннарынан биһэргэтиллибит
буолуохтаахтар);
- РФ тыатын хаһаайыстыба-
тын уонна ас-үөл министерство-
тын кредиттэһиннэ отделыгар
түһэриллэр сууммаларынан ты-
рыллан оҥоһуллубут тыа хаһаай-
ыстыбатын бордууксуйатын
онорон таһаарааччыларын испи-
иһэктэрэ.

Оттон «Собинбанк» баанга
счет арытараргытыгар манньк
докумуоннары түһэрэбит:

- баан форматынан бюджетнай
счету арыһы туһунан сайабылы-
анна (2 шт.);
- бюджет үбүн учуоттааһынна
счету арыһы уонна салайыы ту-
һунан дуоҕабар (2 шт.);
- бэчээт оттикалаах уонна
илии баттааһыннардаах, нотариу-
һунан биһэргэтиллибит икки кар-
точкалар;

- счет, үбүн салайар дуоһунас-
тарга анааһын туһунан бирикээс-
тэр. Дуоһунастаах карточкага кил-
лирилибит дьон илии баттааһын-
нара эмиз баар буолуохтаах;

- нолуогу төлөөччү «Собин-
банк» баанга бюджетнай счет
арыһарын туһунан налоговой
органга биллэрэр икки ыспырап-
кала;

- эбэһээтэлиней медицинскэй
страхование фондатын террито-
риальной органыттан икки ыспы-
раапка;

- РФ Пенсионной фондатын
территориальной органыттан икки
ыспыраапка.

Кредит ылааччыга үбү
төлөөһүнэ манньк анал докуму-
оннар наадалар эбит:

- Устаапка олобуран тэрилтэ,
хаһаайыстыба салайар органа кре-
дит ылар туһунан дьаһал ылыллар
кредит кээмэйэ тэрилтэ улахан
үбүнэн аабыллар түбэлтэтигэр;
- бюджетнай сусдалары, киһи-
лэр бырыһыаннарын төлөөһүнгэ
уһатыллыбыт ис суоһун туһунан
федеральной казначейство терри-
ториальной органыттан ыспырап-
ка;

- регионна анал фондаттан
көрүлүбүт үптэн кредит биэри
туһунан субъект былааһын ситэ-
риилээх органыттан (биһизэх пра-
вительство - К.Ч.)сөбүлэһии суру-
га. Сурук «Собинбанк» тэрилтэ,
биитэр хаһаайыстыбага биэрэр
сыллаагы кредитэ 3 мөл. солк. тах-
са, тыа хаһаайыстыбатын сырьетун
переработкалыр тэрилтэ -
10 мөл. солк. тахса буоллаһына бэ-
риллэр. Улуус дьаһалтатын баһы-
лыга илии баттааһыннаах сурук-
тар ылыллыбаттар, онон суругу
Правительството биһэргэтиэхтээх;

- кредит ылар туһунан сайабы-
лыанна;
- кредит ылааччы толорор ан-
кетата;
- кредиты туһаныы уонна бы-
рыһыаннарын төлөөһүн технико-
экономической түрүтэ;
- госкомстатынан кодтар бэ-
риллибиттэрин туһунан ыспыра-
апка копията (кредит ылааччы бэ-
чээттээх буолуохтаах);
- кэтэх уонна бааһынай хаһаай-
ыстыбалары чэпчэтиилээх кре-
диттэһин анал фондатын фер-
мерскэй квотатын үбүттэн кредит
биэрэр түбэлтэтигэр солуок ууруу,
мэктиэлэһин, гарантия туһунан
дуоҕабардар ирдэниллэлэр;
- «Собинбанк» акциялаах
баанга расчетной счет арыһы.

III. Кредити хайдах төлүүххэ ?

Дьэ, бу саамай уустук боппуру-
ос буолар. Тыабыт сирэ билигин
араас кредиттэн хабаҕа түбэһэн
олоролоро кистэл буолбатах. Ыал
экономикатын сайыннарыыга рес-
публика үбүттэн бэриллибит кре-

диттэри төһөрүү мөлтөх турукта-
ах. Онон, бу да кредиты ылааллары-
гар тэрилтэлэр, хаһаайыстыбалар
баһылыктара тугу сүүйэллэрин-
сүтэрэллэрин таарытын толкуйда-
ан, ааһан-суоттан учуоттаныахта-
ра дьиз баҕалаахпын.

«Собинбанк» баанга кредиты
сыналаах кумаабыларынан
төлүүххэ сөп. Холобура, аахсыыга
вексель, облигация, акциялар
у.д.а. барыахтарын сөп. Ити кума-
абылары кредит ылааччы баанга
солуок быһыытынан уураар. Солу-
ок сыанатын баан бэйэтэ быһаарар.
Солуок ууруу дуоҕабара баан фор-
матынан түһэриллэр. Аахсыыга
ордук манньк сыналаах кумаабы-
лар ылылаллар: а) «Собинбанк»
акциялаах баан векселлэрэ; б) «Со-
бинбанк» баанга солкуобайдаах,
валоталаах депозиттар уонна ки-
һилэргэ ирдэбил бырааптара; в)
Россия атын бөдөн бааннарын век-
селлэрэ хааччахтааһынынан аах-
сыллаллар; г) гарантиялар уонна
мэктиэлэһиннэр «Собинбанк»
формаларынан оҥоһуллаллар. Гаран-
тиялары уонна мэктиэлэһиннэри
«Собинбанк» баанга корреспонден-
тентскэй сыһааннаһылаах
Россия бөдөн бааннара биэриэхтэ-
рин сөп. Киһилэр мэктиэлэһиннэ-
рин уонна гарантияларын «Собин-
банк» олохтообут атын бааннарга
баар кредитнэй рискэлэри хаач-
чахтааһын быһыытынан, а.э. бу
баан төлүүр кыахтааһын-суоһун
чинчийэн баран ылынар. Маны
сэргэ гарантиялары уонна мэкти-
элэһиннэри үөһэ ааттаммыт
баан клиентэрэ, ол иһигэр Россия
субъектын дьаһалтата биэриэхтэ-
рин сөп. Оччотугар онук субъект-
кэ бэррилэр кредит лимитэ ачы-
ы.

IV. Кредити хаһан биэриэхтэрий?

Биллэр суол, кредити баан
үөһэ ыйылыбыт докумуоннар
бэрилиннэхтэринэ эрэ үбүлүүр.
Кредитнэй сайаапка регистрация-
ламытын кэинэ үс хонук иһинэн
көрүллэр. Салгыы сайаапканы
киллэрбит тэрилтэ, биитэр хаһа-
айыстыбага почтаан дуу, кысы-
нан дуу эппизт ытыр. Холобурдан
эттэххэ, баанга түһэриллибит
докумуоннар бары сөпкө толорул-
лубут буоллахтарына баан эппиз-
тигэр «Собинбанк» кредитнай ко-
митета сайаапканы хаһан көрөрүн
эбэһээт ыйар. Оттон кредит ылар
тэрилтэттэн эбии информация,
быһаарар докумуоннар наадалар
буоллахтарына баан сайаапка
көрүлүүтүн болдьоҕо уһатыллы-
бытыттан саҕалаан бу итээс доку-
муоннарытын аралыҥ дьиз биллэ-
риэн сөп. Оттон докумуоннар сыһа-
на толоруллубут түбэлтэтигэр
баан сайаапка көрүллэр болдьоҕо
уһатыллан докумуоннаргытын
сөпкө суруйаргытыгар эбии кыах
бэрилинэ, эбэтэр кредит эһизэх
бэрилинбэт дьиз хардарыан сөп.
Кредит бэрилинбэт түбэлтэтигэр
тэрилтэ, хаһаайыстыба баанга
түһэрибит докумуоннара төттөрү
төннөрүллэлэр.

V. Арай, кредит кэлиин

Кредит бэррилэр буоллаһына үбү
ылааччы уонна «Собинбанк» баан
манньк хардылары онороллор:

- 40108, 40109 б/с №-№-дээх
сирэй счеттары кредит ылааччыга
арыйаллар;
- бэррилэр кредит докумуонна-
рын (докумуоннар испиһэктэрэ
уонна утумнаах-ситимнээх үлэ ту-
һунан баан кредит бэриллэтин
хааччыһы көрүңүттэн ситтэрэн
эбии биллэрэр);
- кредитнэй дуоҕабары түһэри;
- кредитнэй дуоҕабары РФ тыа-
тын хаһаайыстыбатын уонна ас-үөл
министерствотыгар түһэриллэр.
Министерство кредиты бааны нөҥүө
ол дуоҕабарга олобуран ытыр.

Маны таһынан, кредит ылар
тэрилтэ туһунан баанга досье
оҥоһуллар. Онно эбии ханньк си-
бидиэннэлэр, докумуоннар наада-
ларын туһунан эһиги «Собинбанк»
баан Саха Сириинээҕи филиалыт-
тан, биитэр 21-141 төл. миһигиттэн
ыйыттыаххытын сөп. Государство
бэйэтин баайын-дуолун дьэ хамса-
тан эрэр. Онон, бу саҕа саҕалаа-
һыннар биһиги тыабыт сиригэр
улахан көмөлөөх буолалларыгар
баҕарабын. Чэ, итигирдик.

К. ЧЕРЕПАНОВ

Арба, мань аахныскыт дуо?

«КӨМҮС ҮЙЭ
НОМНОО
БАЛАҢАН
ЫЙЫГАР
САҢАЛАНЫЯ»

Үйэлэр, эралар алтыһыларьгар энин араас билгэлээннэр элбиилэр. Ол эрэри өтө көрөөччүлэр үгүстэрэ сир-саарбах, иэмэ-дыаама биллибэт, эбитин көмэ кэрдийэ ыйыллыбат гына кэпсиилэр. Ол өйдөнөр: туолбатаба - умнуллуоҕа, сөп түбэстэбинэ - өтө көрөөччү туһатыгар. Ураллаағы Рериховскай Академия президиенэ, чинчийээччи Владимир Соболев өр сылларга былыргылар эпипиттэрин ырыналган, ааспыт историяны ымпыктарын-чымпыктарын сиили билсэн общество инники сайдытын өтө көрөргө холонор.

Былыргылар билгэлээннэринэн Тимир үйэтэ - сэрриилэр уонна революциялар үйэлэрэ - аһан эрэр. Ону солбуяа киһи-аймах саамай ыра санаалара туолар Көмүс үйэ сағаланыахтаах. Бу дьоллоох түгэн хаһан кэлиэҕэй? 1000 сыл ааспыт кэннэ? Биитэр биир үйэнэн? Дьин иһигэр, Көмүс үйэбит номноо быйыл сағаланаар эбит.

2000 сылы эпохалар солбуйсар сыллара буоларын быһытынан ааспыт үйэлэр элбэх билгэлээччилэрэ эпипиттэрэ. Барыларыттан дьэнкэтик уонна толору бу өттүнэн Мишель Нострадамус өтө көрөн билбит. Ол быһытынан Көмүс үйэ сағаланыан иннинэ ынырыктаах сүри буолан ааһыахтаах. Уһу аан дойдутаағы издээн Сиргэ хаһан ыйыргийиэхтээҕэй?

Нострадамус (6,24):
Марс находится в союзе с правителем мира,
под Раком (от ыйа - В.С.) - чудовищная война...

Нострадамус билгэлээннэрин чинчийээччилэр риттэн биридэстэрэ французскай ученай Фонброн инники улуу көрөөччү Нострадамус катреннара 3797 сылынан буолбакка, 2001 сылынан түмүктэнэр дьин дакаастабыт. Инньэ гынан түмүктээтэххэ: «Аан дойдутаағы катастрофа» номноо биир ыйынан буолуохтаах.

Атын биллэр катреннагар Нострадамус эмиэ чопчу бириэмэни ыйар:

1999 год и семь месяцев,
С неба спустится Король Ужаса...

1999 сыл кэнниттэн сэттис ый - 2000 сыл от ыйа буолар. Бу кэмгэ сир Иккис Күн, Суперзвезда, сардагалара мунутуурдук дьайар кыраныыссатын ааһыахтаах. Өйдүүргүт эбитэ дуу, өссө 1997 сыллаахха Чили астрономнара биллибэт сулус тула эргийэр сөвүмэр улахан планетаны арыыбыттарын туһунан биллэрбиттэрэ. Кэлин, 1997 сыллаахха американецтар «Хаббл» телескоп көмөтүнэн олус күүстээх сардагалардаах сулуһу арыыбытыра уонна хаартыскаҕа түһэрбиттэрэ, ол эрэн кинилэр бу сулус төһө тыйичитин кыайан быһаарбатахтар. Былырын күһүн бу Суперзвезда биһиги Күннээҕи системабытыгар чугаһабытын туһунан биллэрбиттэрэ. 2001 сыл балаһан ыйыгар саамай чугаһаар кэммит. Ученаядар этэллэринэн, космичес-

кай сардагалар тыыннаах эйгэни барытын хабаллар, ол иһигэр киһи нервнэй систематын уонна психикатын эмиэ.

Дьэ, бу сардагалар дьайыылара киһи аймағы издээннээх сэриигэ үтүөҕэ. «Весь мир сошел с ума», - дьин этии поэтической уобарас буолбакка дьин чохчынан, баар суолунан буолуоҕа. Улахан катастрофа иннинэ «Король Ужаса», ол эбэтэр сүүнэ улахан комета Хотугу Поллос муустарыгар сууллан түһүөҕэ. Сүүнэ улахан долгун Хотугу Америка, Хотугу уонна Арҕаа Европа бизрэктерин саба охсуоҕа.

Комета түһэр миэстэтин Нострадамус балаһа чуолкайдык ыйбыт:

Большой огонь увидит солнце дня,
Взрыв, зарево, где Аквилон (Хотугу Поллос - В.С.) и холод.

И вопли гибнущих слышны в кольце огня.

Ити курдук, номноо от ыйыгар биһиги планетабытыгар алдьархайдаахтык алдыатыны таһаарар комета түһүөҕэ, үһүс аан дойду сэритэ сағаланыаҕа - ол бу дьыл атырдык ыйыгар түмүктэниэҕэ. Планетага улахан буккуллуу, уот уонна өлүү-сүтүү сағаланыа. Ити да буоллар бу барыта үс нэдиэлэ иһинэн сэмэлийиэҕэ. Ол кэнниттэн Көмүс үйэ сағаланыа. Бу тугуй - Көмүс үйэ?

Уотунан ыраастамыт киһи аймах саҕа Мессияны ылыаҕа, бэйэтэ духовнай өттүнэн саҕа турукка кириэҕэ. Иккис Күн сардагаларын дьайыыларын түмүгүтэ дьон-сэргэ сизэр-майгыта уонна өйө-санаата мунутуурдук тупсуоҕа, ол түмүгүтэ наука, техника, культура иннин диэки дьулуһуоҕа. Сир дьонно биир бүтүүн общество буолуохтара. Итини Апокалипсис кэнниттэн хаттаан Тилли кэриэтэ сыаналыаха сөп.

2001 сыл ыам ыйыгар Иккис Күн өссө чугаһыаҕа, кини сардагаларын күүһэ өссө улаатыаҕа, оччобуна Апокалипсиска этиллибит саамай сүрүн уонна бүтүүн Хаттан Тилли (Воскресение) сағаланыаҕа. Оччобуна өй-санаа, психика эрэ буолбакка, эт-хаан өттүнэн киһи-аймах тупсар суолга үктэниэҕэ.

Бэлиэтээн аһарыабын, инники буолуохтаах издээннэргэ хас биридии киһи дьуховнаһа, итэҕэл уонна сизэр-майгыта тыыннаах хаалары хаачыйыаҕа.

«Труд» таһыаттан
В. КАСЬЯНОВ
тылбаастаата.

P.S. Торонто куорат университетин астрономия профессор Джон Дубинский компьютер нөҕүө суоттааһынын биһиги Млечный Путь дьин ааттанар галактикабыт 2-3 миллиард сылынан Андромеда галактикатын кытта харсыһыаҕа. Суперкомпьютер көмөтүнэн икки галактика 100 мөл. корингэ сулустара сөкүүндэҕэ 140 км. түргэнник утары бараллара аабылына.

УҢУН
ҮЙЭЛЭЭХТЭР

1897 сыллаағы Россия нэһилиэнньэтин переписин дааннайынан 15,5 тыһыынча киһи 100 саастарын туолбут уонна ааспыт этилэр. 1970 сыллаағы перепискэ 100 саастарын туолбут уонна ааспыт 19304 киһи учуоттаммыта, ол иһигэр 339 киһи 120 саастарын ааспыттар, уһун үйэлээхтэр хас төрдүс киһилэрэ Закавказье олохтооҕо этэ.

Азербайджан колхозтааҕа Махмуд Айвазов 152 сааһыгар өлбүтэ. Үлэтин ыстааһа 137 сыл. 148 саастааҕар ССРС НХСБ-ар кыттыбыта. Кини түөрт көлүөнэттэн турар дьинэ кэргэн аҕа баһылыга этэ. Уолаттарын, кыргыттарын, сизннэрин, хос сизннэрин, өссө төгүл хос-хос сизннэрин ахсаана 150 киһиэхэ тийэрэ.

Англияҕа Вестминстерскэй аббатствоҕа ученайдары, суруйааччылары, политической уонна общественной деятеллэри кытта кэккэлэһэ баһынай Томас Парр көмүллэ сытар. Кини 152 сыл олорбута. Дэрэбинэҕэ төрөөбүтэ, үлэлээбитэ. 152 сааһын туолбутун кэннэ лорд-маршал Арундал ыалдыттаабыта. Парр уһун үйэлээбиттэн лорд сөхпүтэ, интэриэһиргэбитэ уонна Лондонга королева приемугар ыыппыта. Парр Лондонга баара-суоҕа арыах ый олорбута. Кини доруобуйатын столица сиктээх климата айгыраппыта. Тьа

Билбит-
Көрбүт эппит...

Сынньаланна аабыы

сирин сайаҕас салгыныгар үөрэммит кырдыаҕас ойоростоппута.

Англия национальной галереятыгар, Дрезденскэй галереяҕа уо. д. а. Парр мэтириэттэрэ уонна гравюралара көрдөрүүгө туруоруллубуттара элбэхтэр.

Кенияҕа Нгейво Чемаейк эмиэ 152 сааһыгар өлбүтэ. Кини халын ахсааннаах көлүөнэтигэр 4 уол, 6 кыыс, 54 сизн, 116 хос сизн, хос-хос сизннэр бааллара. Бразилияҕа Дельфина да Коста уонна Иранга Аббас Хаксар 154-түү сыл олорбуттара. Абхазец Хопора Киута 155, оттон швед Нильс Паулсен уонна алжирец Бен Сассауд 160-нуу сыл олорбуттара.

Азербайджан колхозтааҕа Ширали Муслимов 1805 сыллаахха төрөөбүтэ, 1973 сыллаахха 168 сааһыгар өлбүтэ. Үйэтин тухары хайа сэлиэнньэтигэр олорбута. Аан дойду бастакы сэрйитигэр икки уолун атаараары 110 саастааҕар хайаттан бастаан түспүтэ. Советскай былаас сылларыгар Бакуга иккитэ сылдыбыта. Өлүөр дылы үлэттэн илитин араарбатаҕа: бэйэтин садыгар үлэлиирэ, сельскэй сэбиэт депутата этэ. Врачтарга көрдөрбүтүн дуо дьин ыйытыга ытык кырдыаҕас эпипиттирэ: «Суох, хата бэйэлэрэ интэриэһиргииллэрэ, тугу эрэ суруналлара». Муслимов аймаҕа 220 киһилээҕэ, 100 сыбаайба онгоһуллубута, кини туйаҕын хатарааччылартан 53 киһи Аҕа дойдуларын көмүскээбиттэрэ.

Бэчээккэ А. ВАСИЛЬЕВ бэлэмнээтэ.

Туһалаах сүбэлэр
БҮЛҮҮҮ ҮҮ ҮҮ АРАСТААҢЫН

Аан бастаан таһаһы үчүгэйдик быыллыахха уонна имиллибит өттүн итии ларга тута түһүөххэ. Бүлүүһү эмиэ баархаты курдук, чөлүгэр түһэриллэр. Хабырыттарас ойуулаах бүлүүһү

2 ыстакаан итии уу, 2 остолобуой луоска шампунь, 2 кыра луоска нашатырнай испиир, 2 остолобуой луоска бензин уонна 2 остолобуой луоска денатурированной испиир холбоһугунан ыраастыыр

үчүгэй.
Бу холбоһугу бытыылкаҕа кутан баран, күүгөн өсүкүөр диэри булкулуйаллар. Ити холбоһукка тирээпкэнэн илитэн бээтинэни сотуллар.

БААРХАТЫ ҮҮ АРАСТААҢЫН

Имиллибит уонна киртийбит баархат таһаһы чөлүгэр түһэрээххэ сөп. Бастаан пылесонунан эбэтэр щеткаанан үчүгэйдик ыраастыахха, онтон бензингэ эбэтэр водкаҕа илитиллит сымнаҕас шерсть тирээпкэнэн сотуллар. Бээтинэлэри олус сэрэнэн ыраастыахха, кофеттан, үүттэн, чэйтэн хаалбыт бээ-

тивэлэри уксуустаах ууга илитиллит баатанан эбэтэр ыраас тирээпкэнэн сотон бо-руобалыахха сөп.

Сыа-арыы бээтинэтэ ха-аллаһына хайдах гыныахха сөбүй. Кураанах ыраас кумаҕы ылан духовкаҕа эбэтэр билиитэҕэ олус иттибэтин, таһаһы сизэтин курдук сы-лытыллар. Онтон итии ку-

маҕы ыраас, чараас тирээпкэҕэ баайан баран, бээтинэни сэрэнэн сотуллар. Бастаан кумахтаах мөһөөччүгү бээтинэҕэ сыһары тугуллар, бээтинэлээх миэстэни иһиттэн уонна таһыттан ыраастаныллар. Итии кумах арыыны, сы-аны оборон ылар, оччоҕу баар-хат килэбэчигэһэ кэлэр.

3 ХОНУК, 9 ХОНУК, 40 ХОНУК

Өлбүт киһини кэриэстээһин 3, 9, 40 хонуктаах абычайа туохха оловурбутай дьин ыйытыгыга эпипиэт.

Бу «интэриэһинэй уонна кистэлэн предмет» туһунан православнай таһараҕа сулуспалааһын устаабыгар ман-нык этиллэр: «Таһара таһара дьизитигэр үчүгэйгэ бағар-бакка уонна туһата суох сылдыһыны көнүллээбэтэх, ол эрэри таһара дьизитин иһигэр халлааннаағы уонна сирдээҕи кистэлэнэри инэрбит уонна олорго сылды-арга дьаһайбыт».

Таһара итэҕэлинэн өлбүттэри кэриэстээһин ту-һунан.

Үс хонук. Өлбүт киһи үһүс күнүгэр таһара дьизитигэр кириэн таһыстаһына, бо-куоньук дууһата кутурҕантан чэпчири, ити кутурҕан дууһа этгэн-хаантан арахсы-ытыгар үөскүүр, бокуоньук туһунан үтүө тыл этилиннэ-бинэ, дууһатыгар үтүө эрэм-нэ терүүр. Эбэтэр икки күн устата дууһа бэйэтин аань-алларын кытары ханна бағар- сиригэр хаамара, сылды-ара көнүллэнэр. Ол иһин этин-хаанын таптыыр дууһа сороҕор өлбүт дьизитин таһы-гар, сороҕор хоруобун таһы-

гар сылдыар. Ол иһин икки күнү уйатын көрдүүр чыгыча-ах курдук аһарар. Оттон үһүс күнүгэр ким өлөн баран тил-либит кинини үтүктэн, хан-нык бағарар христианскай дууһа Таһараҕа сүгүрүйэ халлаанга көтөрүгэр дьа-һайар. Ол иһин таһара дьиз-тэ үһүс күнүгэр бокуоньук дууһатыгар мэлииппэ аағар үгэстээх.

Тоғус хонук. Таһараҕа сүгүрүйүү кэнниттэн Таһара сибэтийдэр араас уонна үчүгэй уораҕайдарын, ырай кэрэтин көрдөрөргө дьаһай-ар. Ону дууһа алта күн көрөр, Барыны айбыттан дьиктирги-ир уонна кинини албан аатырдар. Итини барытын то-лорон, дууһа уларытар уон-на этиттэн-хааньттан арах-сыбыт кутурҕанын умнар. Өскөтө дууһа аныылаах-ха-ралаах түбэлтэтигэр сибэти-йдэр астыныыларын көрөн туран, бэйэтин сэмэлэниитин сағалыыр: «Ол дойдуга төһөлөөх түбүгүрдүм этэй, бағарын толоруунан үлүһүйэн, олоғум улахан аһарын кыһалҕата суох ата-арбытым уонна хайдах на-адатын курдук Таһараҕа су-луспалаабаҕаҕым, үчүгэйи онорбутум буоллар уйуга

уонна албан аакка тиксизэм этэ. Ону баара мин мунҕа-ах...» Итэҕэллээхтэр бары үөрүүлэрин алта күн устата көрүү кэнниттэн дууһаны ааньаллар эмиэ Таһараҕа сүгүрүттэрэ таһаараллар. Таһара дьизэтэ сулууспа то-ғус күнүн толорон, өлбүтү кэ-риэстээн, үчүгэйи онорор.

Түөрт уон хонук. Иккис сүгүрүйүү кэнниттэн бары-бытын бас билээччи дууһаны аадка киллэрэргэ, эрэйдиир-мунуур миэстэлэри көрдөрөргө дьаһайар. Аныы-ылаах-харалаах дууһалар тохтоло суох ыһыны-хаһы-ыны түһэрэллэр, тиистэри-нэн хабырынан хачыгыра-таллар. Эрэйдээһин араас миэстэлэринэн дууһа отут күн сылдыар, итилергэ хаай-ылыылатым буоллар дьин са-лыбырыар диэри куттанар. Түөрт уонус күнүгэр дууһа Таһараҕа сүгүрүйүүгө таһа-арыллар, оччоҕо Судьуйа онорбут дьыалаларыгар эп-ипиттир миэстэни быһаарар. Онон өлбүттэр түөрт уонус күннэрин бэлиэтээн, таһара дьизэтэ сөпкө гынар.

Бэчээккэ А. ВАСИЛЬЕВ бэлэмнээтэ.

Спорт - дьулуур, спорт - тулуур

ООНЬУУЛАРЫ ЫЫТАРГА БЭЛЭММИТ

«Азия оҕолоро» норуоттар икки ардыларынааҕы спортивнай оонньуулар Дьоккуускай куоракка атырдыах ыйын 4-13 күннэригэр иккис төгүлүн ыытылларлар. Ыччаттар сүнгэн форумнарын бэлэмнээһин үлэтэ эрдэттэн саҕаламмыта. Бэлэмнээһин үлэлэрин уонна күрэхтэниилэр тустарынан оонньуулары тэрийэр сүрүннүүр штаб салайааччыта, СР правительствотун председатели I солбуйааччы Александр Акимов уонна СР правительствотун иһинэн үлэлиир физической культура, спорт уонна туризм комитетин председатели Александр Керемьясов «Саха» НВК-га биэрбит интервьюларын кытта билсинг.

«Азия оҕолоро» II-с спортивнай оонньуулары ыытыга туох бэлэмнээр үлэлэр ыытыллылар?

Спортивнай оонньуулар агардас күрэхтэниилэр эрэ буолбатахтар, ону таһынан улахан политической событиэ ыытыллыһан биһиги республикабыт олоҕор сыаналанар. Бу биһиги президенттэ этаптарынан ыытар политика. Сүрүн сыала-соруга — республика ыччатын, нэһилиэнньэтин ортотугар чөл ологу пропагандалааһын.

Дьоккуускай куоракка «Азия оҕолоро» норуоттар икки ардыларынааҕы спортивнай оонньуулары тэрийиигэ үгүс үлэ ыытыллына. Столицаны ырааһыра, кэрэйдэ, сэргэхсийдэ.

Биһиги оҕолорбут бэлэмнээр хайдаһый, хас хамаанданы туруоруобут?

«Азия оҕолоро» оонньууларыгар эрдэттэн бэлэмнээн, эрчиллэр үлэни ыыппыт. 1996 с. I оонньууларга Леонид Спиридонов, Георгий Балакшин курдук сулустарбыт сүрэхтэммиттэр. II-с оонньууларга биһиги икки хамаанданы туруордубут. Эдэр спортсменнар спорт 13 көрүнүгэр күөстэрин холоһуохтара. Хамаандаларбытын үс түһүмүгүнэн бэлэмнээбит. Бастатан туран национальной хамаанданы сүүмэрдир күрэхтэниилэр ыытыллыбыттара. Саҕа дьыл кэнииттэн бастыҥнары быһаарбыппыт. Ити кэнииттэн РФ Дальнай Востоктаагы регионнарын күрэхтэниилэригэр кыттыбыппыт. Хас биридди көрүнүгэ тренердар уонна старший тренердар биэрэтиллибиттэр.

Биһиги оҕолорбут 4 профилакторийдарга олон күрэхтэниилэргэ бэлэмнэнилэр. Ону үөрэх министрствотун иһинэн үөрэх уп-

равлениетын начальнига И. Григорьев салайар.

Оонньууларга ханнык национальной көрүнүгэр киридилэр, омук оҕолоро кытталлар дуо?

Бастагы оонньууларга национальной оонньууларбытын ыалдьыттарыгар көрдөрбөтөхпүт. Быһылгы күрэхтэниилэргэ ити көрүнүгэр киридилэбит. Онон 18 хамаанда кыттар сабадаланар. Ол курдук Красноярскай, Алтайскай, Хабаровскай кырайдартан, Ямало-Ненецкэй, Корякскай, Амурскай, Эвенкийскэй уобаластартан кэлбит эдэр спортсменнар наартаны ойууга, сүгэни ырааха бырабыга, мас тардыһытыгар, хапсаҕайга уонна национальной ыстаныларга илин-калин түсүһөхтэрэ.

Спортивнай оонньуулар үп-харчы өттүнэн хааччыллылар хайдаһый?

Оонньуулары үбүлээһин СР бюджетыгар эрдэ көрүллүбүтэ. Маны таһынан бюджеттан ураты источниктары туһанабыт. Бөдөн тэрилтэлэр, учреждениелар «Алроса», «Якутуголь», «Саханефтегаз» АК, «ЛОС» о.о. спонсордыллар.

Оонньуулар ыытыллар кэмнэригэр куорат иһинэн уонна таһыгар бэрээдэги көрүү хайдах тэриллээ?

Ис дьыала министир С.Н. Назаров баһылыктаах комиссия үлэлиир. Ити комиссия оонньуулар ыытыллар кэмнэригэр бэрээдэги көрүүнү тэрийиэр. Олохтоохторго атын куораттартан, улуустартан ис дьыала органнарын үлэниитэрэ көмөҕө кэллилэр. Куорат дьаһалтата уонна комиссия үрдүк кыраадыстаах утахтары атыылааһынааччытар дьаһалы ылынылар. Онон бэрээдэк баар буолуоҕа.

Республикабыт олоҕор биллэр-көстөр миэстэни ылар событени нэһилиэнньэ күннүгэ сарсыарда 7 ч. 30 мүн, киһэ 7 ч. 10 мүн. радионан истиэхтэрэ. Итини таһынан телевизорунан биэри тэриллээ?

Оонньуулар аһыллылар уонна сабыллылар радионан уонна телевизорунан аһаҕас эфирга истиэхпит уонна көрүөхпүт. Прессекиин хайдах үлэлиэбэй?

Күрэхтэниилэр үрдүк таһымнаахтык сырдатыллыахтара. Нэһилиэнньэ кииз арангытын билитиигэр таһаарыахпыт. Быһа биэриилэри тэрийиэхпит. Бу событени Россия регионнарыгар кытта тирдэр былааннаахпыт. Соорх көрүнүгэ репортажтары быһа оноруохпуг (бокс,

баскетбол, тустуу, волейбол о.о. көрүнүгэртэн). Журналистарга үлэлиир усулуобуйа толору тэрилинэ. Аккредитацияламмыт журналистар «Эллэй Боотур» комплекс спортивнай саалаларыгар үлэлиэхтэрэ.

Кыайылаахтары быһаары хайдах ыытыллыай?

Күрэхтэни ахсын регламент диэн баар. Ол быһытынан күрэхтэниилэр ыытыллыахтара. Россия регионнарыттан норуоттар икки ардыларынааҕы категориялаах икки судья кэлэн көмөлөһүөхтэрэ. Күрэхтэниилэр балаһыанньаларынан кыайылаахтар быһаарыллыахтара. Бастаабыттар уонна бириистээх миэстэлээхтэр, медалларынан, бириистэринэн наҕараадаланаахтара. Наҕараадалааһын күрэхтэниилэр быыстарыгар быыстала суох ыытыллыахтара.

Оонньууларга ханнык культурнай мероприятиялар былааннааллар уонна концерттарга ханнык артистар кыттыахтарай?

Столица олохтоохторугар уонна ыалдьыттарыгар кииз программалаах культурнай мероприятие ыытыллыа. Биһигэ культурна министр А.С. Борисов салайааччылаах культурнай программанан дьарыктанар бөлөх баар. Спортивнай оонньуулар аһыллылар уонна сабыллылар сүгкэн бырааһынныкка кубулуйуохтара.

Күрэхтэнигэ кэлбит ыалдьыттарыт саха национальной аһылгытын ханна амсайыахтарай?

Ити боппуруоһу быһаарыга куорат дьаһалтатын баһылытын солбуйааччы В.П. Доржиев баһылыктаах комиссия үлэлиир. Саха аһын астааһына Инокентий Тарбахов. Нам улуунун общепитын 30-тан тахса асчыттар, бастыҥ ресторанаар үлэлиэхтэрэ. Тыа хаһаайыстыбатын бордоруусуйата дэлэчти атыллына. «Холбос» респотребсоюз, «Якутия» ФАПК, Минсельхоз о.о. оҕуруот аһынан, сибиэһэй бордорууктанан, үрүг аһынан хааччыйахтара. Үгүс повардар, кулинардар бэйэлэрин маастырыстыбаларын көрдөрүөхтэрэ, килиэби, үтүг астыр собуоттар, переработкалыр тэрилтэлэр кыттыахтара. Киһилэр экологической өртүнэн ыраас, үрдүк калорийдаах, ингэмтиэлээх аһылгынан хааччыйахтара.

Оонньуулар кэнилэрттэн куоракка чэбдигир-

дэр, ырааһырдар үлэлэр хайдах ыытыллыахтарай?

Биһиги саҕаламмыт үлэни тохтоппот былааннаахпыт. Президент дьаһалтанан сыһыарыллыбыт министрстволар, ведомстволар, учреждениелар, тэрилтэлэр куораты ыраастааһыны салгыы былааннаахтык ыытыахтара. Куорат 60 оскуолаларыгар уонна оҕуу иитэр тэрилтэлэригэр сэргэхситэр, кырааскалыыр үлэлэр оҕоһулуохтара, олбуорданаахтара. Ити үлэлэргэ ирдэбил күүскэ туруорулуна. Куораты киизгэтигэ национальной калориты киллэрири сорууга турар. Болуоссаттарбытын тупсарыга олохтоох материалы туһанаахпыт. Биһиги Дьоккуускайбыт Сибирь куораттарыттан туох да итэҕэ суох, өссө үчүгэй тутуулаах куорат буолар кыахтаах. Ол иһин саҕаламмыт үлэни салгыы ыытыахпыт.

Ханнык хамаанда, хайа көрүнүгэ сүрүн утарсыны оҕоруо?

13 көрүнүгэ күрэхтэниэхтэрэ. Ыалдьыттарбыт бу улахан түһүлгэ эрдэттэн бэлэмнэммиттэрэ. Бокска 21 хамаанда кыттыа. Спортивнай үккүүгэ Японияттан хамаанда кэллэ. Дубакка Башкортостан, Кыргызтан, Монголия, Бурятия хамаандалара интэриэһи тардаллар. I-гы оонньууларга биһиги хамаандабытыгар Монголия коллектива улахан утарсыны оҕорбута. Остуол тенниһигэр Азия хамаандалара күүстээхтэр. Япония, Индия, Малайзия, Тайвань, Дальнай Восток оҕолоро кыахтаахтар. Дзюдо тустууга хамаанда элбэх. Баскетболга, волейболга биһиги эдэр спортсменнарбыт күрэхтэниилэрэ аһыйа. Ол да буоллар биһизинэрэ эрийсизхтэрэ диэн эрэллээхпит.

А.К. Акимов түмүккэ «Азия оҕолоро» II-с спортивнай оонньуулар биһиги республикабыт столицатыгар ыытыллылар улахан суолталаах политической событиэ буоларын бэлиэтээтэ. Киһи итинтэн салгыы оонньуулары ыытар быһаар иһин үгүс регионнар, бөдөн куораттар конкурстаспыттарын, манньк мероприятияны ыытыга биһиги элбэххэ эбээһинистиирин уонна үөрэтэрин эттэ. Манньк улахан форуму ыытыны Саха республикатыгар итэҕэйи, ити биһиги республикабыт аан дойдуга авторитеттааһын туоһулурун, оонньууларынан сибээстээн биһиги столицабытыгар үгүс саҕа тутуулар, өрөмүөннүүр, уларытан онорор үлэлэр ыытыллыбыттарын аһына.

В. СЫРОМЯТНИКОВ
бэлэмнээтэ.

От ыйын 24 к. Амма улуунан кэлбит НГУ абитуриенттан С. С. Лукинтан биллибэт дьонор би ир мөһөөк харчыны халаан ылыбыттар. Буруйдаах тутулуна, холуобунай дьыала көбүтүлүннэ.

От ыйын 24-тэн 25-һин түүнүгэр НГУ ГАЗ-3110 автомассынатын форточкатын өстүөкүлэтин алдытан, докумуонун, автомагнитолатын, джинсыны уордулар уонна жажигание замогу алдыаттылар. Силиэстийэ

ыытыллар.

От ыйын 25 к. 1 Хомустаахха Араҕас Биз диэн сиргэ

ИДЬУО ИНИТИНЭЭР МАССЫНАЛАРЫ БУУЛААТЫЛАР

24 саастаах С. С. Куличкин быйаммыт өлүгэ көһүннэ.

От ыйын 25-тэн 26-тын түүнүгэр биллибэт дьонор 1 Хомустаах маҕаһыныгар кириэн, итирдэр утахтары уонна аһы-үөлү алчарыйдылар. Силиэстийэ ыытыллар, холуобунай дьыала көбүтүлүннэ.

Эмиз ити түүн гараж

күлүүһүн алдытан кириэн, биллибэт дьон В. И. Новгородов «Минскэй» мотоциклын сойботтулар.

От ыйын 26-тан 27 түүнүгэр биллибэт дьон Т341 АО госнүөмэрдээх ВАЗ-21061 автомассынааны, И. Н. Протопопов бас билитин күрэттилар. Көрдөөһүн уонна силиэстийэ ыытыллар.

От ыйын 28-тан 29-һун түүнүгэр И. И. Сидоров УАЗ массынаатыттан АМ-301 автомагнитофону биллибэт дьон көтүтөн ылылар. Бэрэ-

биэркэ ыытыллар.

Алкоголы утары законодательствоны кэһэн, 22 гражданин аҕалылына. Кыра күлүгэнистибэрэ 4 киһи административнай эппизитинэскэ тардылына.

ГИБДД линиятынан 15 боротокуол толорулуна, итинтэн 2-тэ итириктэһиниин сибээстээх. Суол быһылаана тахсыбата.

Бастагы постка Хатырыктан, кырылыыр заводтан, ГНИ-ттан, УПС-тан, Уөдэйтэн, УФС-тан уонна УКОП-тан 10 киһи бары массынаалаах дьуһуурустуба сырыттылар.

Эбэбит уута балысханлык эбиллэр...
ОТЧУТТАР, БАЛЫКСЫТТАР, СИР АСТААЧЧЫЛАР!
Ууну туоруургутугар ураты сэрэхтээх буолун! Хас биридди мотуордаах оҕоҕо киһи ахсаанынан быһыыыр средстволар баар буолаллара кытаанаттык ирдэнэр. Ончо көнүлэммит уйугун таһынан дьону туэимэн, билбэт сиргитигэр сөтүөлээмэн — **УУГА ОҕОЛ** быйыл хаһаантытааҕар да элбэх буолла...
Кыра уйуктаах суднолар инспекциялара

Сир аһын хомуйуу үгэннээн турар...
ХАПТАБАСЧЫТТАР, СЫННЬАНААЧЧЫЛАР, ОТЧУТТАР!
Өр кэмнэ кураан күннэр буоланнар ойуурга уот барар куттала күүһүрдэ.
Кыырпах да кыым куурбут-хаппыт сирбитигэр хатаннабына тугунан да кэмнэммэт алдыархай тахсыан сөбүн **УМНУМАҢ!**
Лесхоз

БИЛЭРИИЛЭЭР-РЕКЛАМА

Считать недействительным паспорт серии IV-СН № 537582, выданный ОВД Намского райисполкома ЯАССР 13 ноября 1986 года на имя Протопопова Николая Николаевича.

Считать недействительным утерянный аттестат о среднем образовании В № 543661, выданный в 1987 г. Едейской средней школой на имя Голиковой Лии Петровны.

Куортамнааһыт 2 дуу 3 дуу хостоох дьэһи. Отопленилаах эбэтэр газтаах. Телефон 22-2-37.

В целях оперативного использования трудовых ресурсов и содействия занятости населения республики Министерством малого предпринимательства и развития занятости РС(Я) планируется организация краткосрочных курсов по обучению незанятого населения таким профессиям, как кузнец, парикмахер, фотограф, специалист по ремонту бытовой техники, телерадиоаппаратуры, изготовлению и ремонту мебели, а также основам предпринимательской деятельности.

Желающих просим подойти в Администрацию улуса, кабинет 215. Фонд поддержки предпринимательства.

На основании Постановления Правления Сбербанка России № 233 & 2 от 18.07.2000 г. начиная с 1 августа 2000 г. будут снижены процентные ставки по отдельным видам вкладов физических лиц.

К сведению вкладчиков имеющих вклады «Пенсионный» и номерной (прием прекращен), с 1 августа 2000 г. будет установлена процентная ставка в размере 8 % годовых.

ПРИГЛАШАЕТ ЯКУТСКАЯ КАДЕТСКАЯ ШКОЛА-ИНТЕРНАТ

Указом Президента РС(Я) Николаева М.Е. в г. Якутске открыта кадетская школа-интернат. Школа-интернат находится в поселке Большая Марха на базе бывшей войсковой части ПВО.

Целью открытия школы является подготовка молодежи к военной и другой государственной службе. Для этого кадеты кроме программы образовательной школы будут изучать военно-технические дисциплины, получат не менее двух специальностей: водитель категории «В», оператор ЭВМ.

В 2000-2001 учебном году школа принимает 7, 8 классы: 80 мальчиков. Кандидаты в кадеты до 15 августа 2000 г. сдают следующие документы:

- табель успеваемости за 6, 7 класс;
- заявление;
- мед. справку 0-86/у;
- справка о прививках;
- свидетельство о рождении (копия);
- справка о составе семьи с места жительства;
- 4 фотографии 3х4;
- школьная характеристика;
- автобиография.

Проходят тестирование по математике и русскому языку, тестирование психолога, сдают нормативы по физической подготовке комплекса «Эрэл».

Наш адрес: г. Якутск, п. Б. Марха, ул. Дзержинского, 17. Телефоны: 40-41-89, 40-41-19, 40-41-94.

Доехать можно на автобусе маршрута 109 до остановки «Воинская часть».

Продаю брус 12х18 - 6 шт. Доски обрезные 40 мм., необрезные 40 мм. Обращаться по адресу: с. Аппаны ул. Лена 35.

Хатырык нэһилиэгин дьаһалтата, колхознай-совхознай тууу, сэри ветерана, Албан Аат III степенэ, Аҕа дойдуга Улуу саритин III степенэ орденнар кавалердара, Хатырык нэһилиэгин олохтооко **ПОПОВ** Николай Николаевич 94 сааһыгар өлбүгүн аймахтарыгар, билэр дьонулар дириг кутурбанын тирирдэр.

Никольскай начальнай оскуолатын педколлектив, оскуола учууталыгар Нератова Н.Н. киһи тапталлаах аҕата, улуус бочуоттаах гражданина, сэри уонна үлэ ветерана **ПОПОВ** Николай Николаевич ыраханньк ыалдыан өлбүгүн оҕолоругар, сиэниригэр, бары аймахтарыгар дириг кутурбаммытын тирирдэбит.

РЕДАКТОР Э.Т. И.Е. СИВЦЕВ
ОТДЕЛЛАР: информация, сурук, төрүт культура, иллюстрация уонна реклама (секретариат) — 21496; ; бухгалтерия — 21332; факс — 21332; «НАМ» ТРК — 21632; редакционная издательская система — 21141

Төрийэн таһаарааччылар: СР Правительствота, Нам улуунун дьаһалтата, редакция коллектива. Маасабай информация средстволарын туһунан РФ Сокуоннарын туһунуу хонтуруоллуур уонна регистрациялыр РФ бөчээккэ Госкомитетин СР региональной управлениетыгар регистрацияламмыт нүөмэрэ — **Я 0085.**
Сурукка ааккытын-суолугутун, үлэритин, дьэһэрт аадырыһын чопчу ыйыҥ.
Автор тэрэ таһыат санаатынныҥ мэлдьи биир буолбат.
“ЭНСИЭЛИ” - Нам улуунун хаһыата.
678380, Саха Республиката, Нам с., Октябрьскай ул. 1.
E-mail: editor62@sakha.ru

Талылына уонна таһылына «Эгсиэли» хаһыат редакциянай-издательскай систематыгар.
Хаһыат Дьоккуускайга «Сахаполиграфиздат» НИПК бэчээттэнэ, Орджоникидзе ул. 38. Формата А3. Кэмэйэ 1,0 бэчээт. 38. Индекс — 54889. Тираһа — 1901. Бэчээккэ илии баттанна — 12:00 ч. 2.08.2000. Сааһын №-рэ — 87